

PĚCHOTNÍ ROZHLEDY

Redaktor: Plukovník včch. Adolf Hálka.

Z Á Ř Í 1938.

Štábní kapitán pěch. Frant. Ř í d k ý:

Praktické poznatky k výcviku minometných čet.

Účelem článku je doplnit předpisová ustanovení praktickými poznatky, aby minomety snadněji plnily požadavky a ve všech údobích boje, i za nejnepríznivějších okolností, daly pěší jednotce pomoc spolehlivě a včas.

Cílem výcviku u každé zbraně je připravit jednotku pro boj a vodítkem k tomuto cíli jsou vydané předpisy. Cíle není však dosaženo toliko procvičením látky v předpise obsažené bez aplikování na bojovém předpokladu, kde se musí uplatnit praktický smysl, postřeh a důvtip velitele.

Velitel čety se snaží být mnohdy cvičitelem i při bojových cvičeních, což není naprosto na místě.

Při provádění bojových cvičení velitel musí dlít tam, kde je mu stanoveno předpisem nebo dáno situací, nekoná jiných pohybů, než by konal v boji, a s tohoto místa velí buď hlasem nebo prostřednictvím personálu. Jen tak může získat vlastní praxi pro vedení jednotky v boji a v tomto směru musí řídit výcvik své jednotky. Jak mají být jeho rozkazy provedeny, musí v době bojových cvičení podřízení velitelé a obsluha již znát a není na místě aplikačně rozkaz před provedením rozbírat.

Mám na mysli určité poznatky získané při bojových cvičeních u minometných jednotek.

Velitel čety si musí být vědom, že čas potřebný k přípravě střelby bude ve většině případů minimální. To vyplývá z úkolu doprovodných zbraní dát jednotce včas podporu umlčením cílů určených nadřízeným velitelem, dále z časového požadavku palby nadřízeného velitele, který často bude znít „hned“ a konečně z umístění jednotky v sestavě; velitel sám bude pod přímým dojmem boje, takže účinek palby nepřítele bude ho nutit k rychlému zahájení palby.

K dosažení cíle, splnit úkol v čase co nejkratším, což bude v pohybném boji pravidlem, musí velitel čety přispět svou rozhodností, účelným výcvikem a správnou organizací práce u jednotky.

Načrtnu zde jen některé praktiky z pohybného boje, které nejsou vždy velitelům minometných čet běžné.

Při pohybu vpřed musí mít velitel čety časový a prostorový náskok (četu vede podle jeho rozkazů zástupce velitele čety), aby byl vždy předem orientován o situaci a terénu, mohl včas usměrňovat pohyb čety a dostal-li rozkaz ke střelbě nebo předvídá-li z vývoje boje, že četa bude zasazena, provedl průzkum a přípravy k zaujetí palebného postavení, tak, aby práci v postavení a zahájení střelby co nejvíce urychlil; má tedy mít vždy předem připravený rozkaz pro zaujetí palebného postavení a co možná i vytyčený hlavní směr aspoň pro řídicí minomet již do příchodu čety do palebného postavení.

Po osobně provedeném průzkumu vzhledem k úkolu, terénu a situaci volí palebné postavení, pozorovatelnou, způsob zamíření, spojení, místo

odřadu, způsob zásobování střelivem a vše to vyjádří rozkazem pro zaujetí palebného postavení, který dá osobně zástupci velitele čety; není-li četa dosud v palebném postavení, odevzdá rozkaz spojka v palebném postavení ponechaná.

Co se týká provedení rozkazu zástupcem velitele čety, viz předpis.

Často je slyšet stesky velitelů čet na nedostatečnost pomůcek pro zamíření minometů do HS., ale je to úplně neodůvodněno v těch případech, kde nebylo plně využito ani těch, které mají k dispozici.

Předpokládejme, že minometná četa je vybavena pro zamíření čety do HS. jenom těmito pomůckami: záměrkami, speciální mapou, úhloměrem, Bézardovou busolou, universálním měřítkem a dalekohledem. Proberme si, jaké způsoby zamíření lze s těmito pomůckami provádět.

I. Zamíření vytyčením vpřed, vzad.

II. Odměrným bodem zjištěným z pozorovatelný.

III. S pomocí mapy odměrným bodem.

IV. Bézardovou busolou.

Rozvedeme si jednotlivé způsoby zamíření.

K I. 1. Řídicí minomet není dosud v palebném stanovišti (vytyčení provede velitel čety s velitelským rojem záměrkami, které vzal s sebou od čety před odchodem na průzkum).

a) Vytyčení HS. vpřed: provádí jeden voják. Vezme dvě záměrky, jde nebo se plíží na výhled podle situace, až uvidí Hb určený velitelem čety, posune se stranou, aby byl přibližně na spojnici Hb a označené místo řídicí minomet, zabodne záměrku, vrátí se o něco zpět, tak, aby ještě viděl Hb nebo nějaký jiný bod bližší na téže spojnici a naň vytyčí druhou záměrku přes první a upevní ji. Na spojnici záměrek kdekoli se připraví minomet k palbě.

Na místě vyhlédnutém pro palebné postavení čety ponechá velitel spojku, která po příchodu čety odevzdá zástupci velitele čety rozkaz pro zaujetí palebného postavení, z něhož povel pro zamíření v našem případě zní: „Řídicí minomet zde, odměrný bod vpřed záměrky, strana 3200“!

Tímto způsobem může velitel čety vytyčit směr rovnoběžný i pro druhý minomet. To provede tak, že předem stanoví rozstup minometů v metrech, převede metry na dílce vzhledem k Hb z pozorovatelný, která je blízko palebného postavení, odměří dalekohledem zjištěný počet dílců doleva od Hb, tam najde nějaký nápadný bod v terénu a naň dá vytyčit směr pro druhý minomet. Oba minometry po příchodu zamíří na záměrky se stranou 3200 a četa je připravena k palbě.

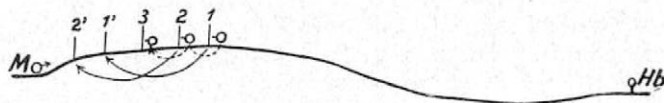
Po zamíření minometů na záměrky se upraví vzdálenost záměrek u minometů tak, aby vzdálenost mezi minometem a bližší záměrkou byla stejná, jako je vzdálenost záměrek mezi sebou, aby bylo možno vylučovat paralakční chybu záměrek při větších změnách strany.

Zamíření tímto způsobem lze výhodně provést, je-li palebné postavení možno volit blízko za hřebenem na svahu stejnoměrně se svažujícím.

b) Stejně možno provést vytyčení vzad.

c) Je-li hřbet táhlý a oblý a z pozorovatelný není vidět na místo, kde má stát řídicí minomet, takže by nebylo možno od minometu na vytyčené záměrky na hřebetě zamířit, provede se proložení směru vzad s pomocí třetí záměrky. Vytyčí se směr jako v případě 1. záměrkami 1, 2, potom voják se strany od nepřítele pohledem nazad dá za pomoci jiného

vojína vytyčit záměrku novou, záměrku 3. Pak se záměrka, která je nejbliže k Hb (1 záměrka), vyjme, představí se před záměrku nejbližší palebnému postavení (záměrka 1') a tak se pokračuje, až je ze zvoleného palebného postavení na záměrku vidět (obr. 1).

Obr. 1.

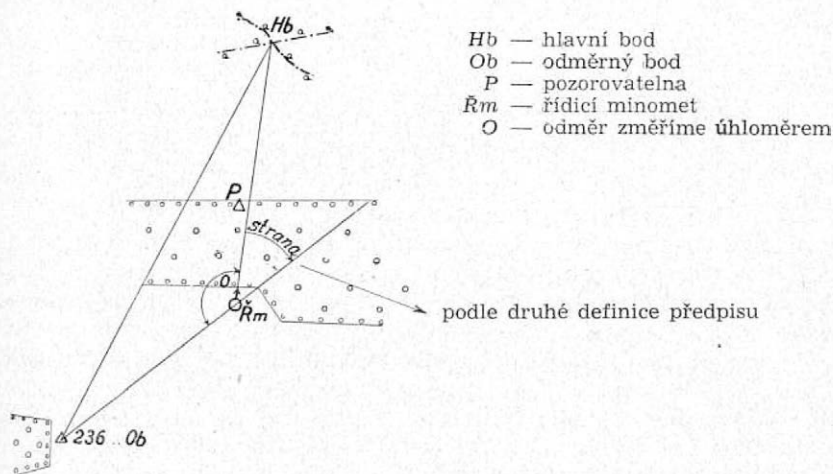
d) Stejně možno provést vytyčení vzad.

e) Použití záměrek k uvedení řídicí zbraně do HS., nemůže-li velitel pro nějakou překážku přijít na spojnici řídicí zbraň — Hb, je uvedeno v předpise.

f) Zamíření záměrkami, je-li před palebným postavením nepříteli hustý a hluboký les, je uvedeno v předpise.

2. Řídicí minomet je v palebném stanovišti a je zamířen přibližně do hlavního směru.

Zamíření se provede vzájemným vyřizováním záměrek na Hb a řídicí zbraň. Provedení je popsáno v předpise. Tento způsob zamíření možno však provádět toliko mimo dotyk s nepřitelem, kdy se vytyčující mohou volně pohybovat, jinak je nebezpečí, že se zbraň předčasně prozradí.

Obr. 2.

K uvedení řídicího minometu do HS. popsanými způsoby stačí jen záměrky a dalekohled.

II. Zamíření Ob zjištěným z pozorovatelny je udáno v předpise.

III. Zamíření Ob s pomocí mapy a úhломěru:

Na mapě je nutno určit přesné stanoviště řídicí zbraně, Ob vzdálený, dobře viditelný z palebného postavení a Hb. Spojením těchto bodů dostáváme trojúhelník, z něhož možno vyčíst dálku střelby, dálku pozorovací, odměr, podle okolností ihned stranu (obr. 2).

Odměr přičteme k (odečteme od) 3200, je-li Ob vpravo (vlevo) od spojnice řídicí minomet hlavní — bod a tím dostaneme stranu pro zamíření řídicího minometu. Odečtením nebo připočtením paralaxy odměrného bodu vzhledem k druhému minometu získáme stranu i pro druhý minomet. Postup udává předpis.

Na místě vyhlédnutém pro palebné postavení ponechá velitel spojku, která po příchodu čtyř odevzdá rozkaz zástupci velitele čtyř, na př.:

Pozorovatelna 300 m vpřed na okraji lesa.

Palebné postavení. První minomet zde, druhý vlevo u keře. Odměrný bod vlevo vzad trigonometr, strana první 1125, druhý 1115!

Spojení — telefon!

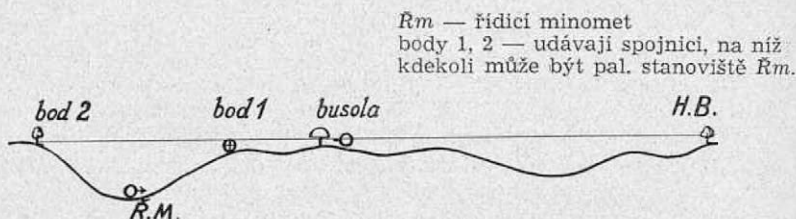
Bojový odřad vpravo v lese, zásobování hloučky.

Velitel čtyř se odebral sám na pozorovatelnu, aby provedl přípravné práce pro střelbu.

IV. Zamíření busolou Bézardovou:

a) Z pozorovatelny není vidět do palebného postavení.

Velitel na pozorovatelně zamíří podle pravých (levých) hran průzoru busoly (průzor busoly je příliš široký) na Hb. Po zamíření, aniž pohne busolou, otočí se obráceně, aby hleděl ve směru palebného postavení a dívaje se průzorem stanoví v terénu s pomocí dvou bodů spojnice (bod 1, 2), na níž bude palebné stanoviště řídicího minometu (obr. 3).

Obr. 3

Pak vyčte úhel na busole, odevzdá busolu spojce s povelom pro zamíření a odešle ji na místo řídicího minometu.

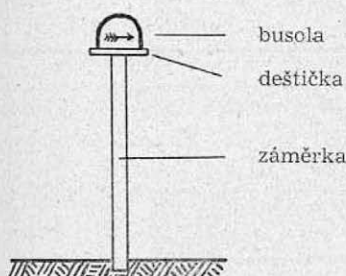
Po příchodu čtyř dodá spojka povel zástupci velitele čtyř, na př.: „Ř.m. zde, busola 320, vytyčit“. Zástupce velitele čtyř velený úhel promítne i pro druhý minomet do terénu, dá vytyčit záměrky a oba minometry zamíří na vytyčené záměrky se stranou 3200. Je-li dostatek času, může vytyčení směru provést poddůstojník střelby ještě před příchodem čtyř. Je nutné, aby se promítnutí úhlu do terénu dělo se stejnou busolou, kterou byl úhel stanoven na pozorovatelně, protože mezi Bézardovými busolami jsou značné rozdíly.

Při zjišťování úhlu s pomocí Bézardovy busoly je nutno, aby spočívala na rovném podkladě. Toho dosáhne velitel čtyř tím, že na jednu záměrku po snětí horního kování dá upevnit dřevěnou deštičku rozměrů asi 10×10 cm a položí na ni busolu po pevném zabodnutí záměrky do země (obr. 4).

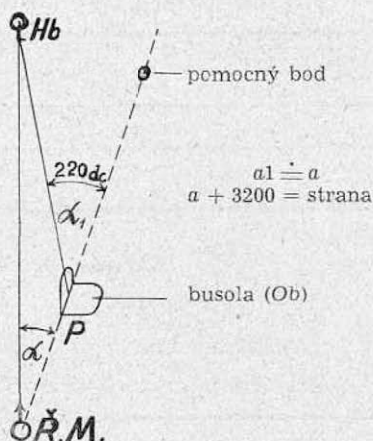
b) Zamíření Bézardovou busolou, není-li možno veliteli pro nějakou terénní překážku pohybovat se na spojnici Hb — Ř.m.

V tom případě použijeme jenom průzoru busoly k proložení směru do terénu. Je nutno, aby velitel viděl z pozorovatelný na stanoviště řídicího minometu.

Velitel na pozorovatelně zamíří průzorem busoly na označené stanoviště pro řídicí minomet. Pak si promítne, aniž pohne busolou, s druhé strany tuto spojnicí do terénu a na ní na výši Hb najde nějaký pomocný bod, jehož stranovou odchylku od Hb zjistí dalekohledem. Je-li pozorovatelná blízko palebného postavení, je zjištěná odchylka odměrem pro řídicí minomet a bu-

Obr. 4.

Obr. 5.

sola na pozorovatelně je odměrným bodem. Je-li Ob (busola) vpravo od spojnice Řm—Hb, přičteme zjištěnou odchylku k 3200, je-li vlevo, odečteme od 3200 a dostáváme stranu pro zamíření řídicího minometu (obr. 5).

Poněvadž se velitel čety bude řídit při vyhledávání pozorovatelný zásadou, aby pozorovatelná byla blízko palebného postavení a blízko výstřelné, nebude úhel α_1 zpravidla přesahovat hodnotu 300 dc. Bude-li vzdálenost pozorovatelný od palebného postavení větší než 200 m, nutno zjištěnou hodnotu redukovat pro palebné postavení.

Z toho, co bylo uvedeno, je vidět, že i nouzovou soupravou vpředu označenou je možno kombinací provést mnoho způsobů uvedení řídicí zbraně do HS, z nichž velitel volí si pro daný případ ten nejvýhodnější.

Činnost zástupce velitele čety po příchodu do palebného postavení.

Po příchodu čety do palebného postavení odevzdá spojka rozkaz pro zaujetí palebného postavení zástupci velitele čety. Ten vydá rozkaz obsluze postupně tak, aby jej mohla časově provádět a kontroluje jeho provádění. Po zamíření minometů do HS dá odměřit rozstupy minometů, nebyl-li mu rozstup velitelem čety nařízen, a hlásí veliteli čety na pozorovatelnu „Četa připravena, rozstup minometů 25 m“. Různá nařízení, která musí ještě sám vydat o zastírání, bojových chemických látkách a p., jsou uvedena v předpise.

Zástupce velitele čety a dělovodi mají připraveny záznamy a zaznamenávají do nich povely, které dostávají z pozorovatelny. Záznam obsahuje:

Záznam pro zástupce velitele čety:

Povel pro zamíření.....

Zajišťovací bod

Přestřelitelnost (je-li nutno ji zjišťovat).....

Číslo rány	Strana		Náplň		Druh palby		Dálka		Poznámka
	2	1	2	1	2	1	2	1	
									pořadí minometů v četě

Záznam pro dělovoda (příklad vedení):

Povel pro zamíření.....

Zajišťovací bod

Přestřelitelnost (je-li nutno ji zjišťovat).....

Číslo rány	Strana	Náplň	Druh palby	Dálka	Poznámka
1	3200*) + 60	3	řada z p. po 5"	620	HS. I.
	3260				
3	— 15		2 řady z p. po 1"	620	
	3245				
4	— 180	změna	cíle	480	
	3065	4	první 1 rána		
5	Hs 3200 + 160	změna	cíle	530	
	3360	6	řada z leva		

Činnost velitele čety v pozorovatelně.

Velitel čety vydá pozorovateli rozkaz k pozorování úseku, v němž má četa působit, upozorní ho na cíle, které jsou již zjištěny, na podezřelá místa, jimž nutno věnovat pozornost, ukáže mu, kudy prochází nejpřednější čára vlastní pěchoty. Nepřehlédne-li ze své pozorovatelny celý úsek, vysune pozorovatele stranou tak, aby viděl do míst, která není možno z hlavní pozorovatelny zrakem přehlédnout. Určí několik vztažných bodů

*) Dělovod запиše stranu hlavního směru na př. 3200, pod toto číslo zapisuje veškeré změny strany, které dostává z pozorovatelny, tak, aby lehce je mohl přičíst (odečíst), takže poslední číslo, které má v záznamu, musí souhlasit vždy s číslem zaměřovače.

rozdělujících úsek do šířky i do hloubky. Pozorovatel pozoruje úsek, zatím co velitel čety s poddůstojníkem střelby provádějí přípravy ke střelbě podle rozvrhu palby nadřízeného velitele.

Poddůstojník střelby pořídí plánec vztažných bodů, k nimž mu velitel čety udá dálky změřené na speciální mapě a stranové odchylky od HS, zjištěné dalekohledem, je-li nutno, redukované pro palebné postavení a náplně. Plánek slouží k rychlému řízení střelby během boje.

Nemá-li velitel čety jiných přesnějších možností k zjištění dálky, musí pracovat se speciální mapou.

Velitel má připraven záznam pro pozorování a řízení střelby; do něho si zaznamená potřebné hodnoty pro střelbu na první cíl a veškeré povely, které dává do palebného postavení.

Povel pro zamíření.....						Hodnoty pro střelbu:	
Přestřelitelnost							
Povel	Čís. rány	Pozorování				vidlice (4 úd) v ? dc, ? m vidlice šířková v dc = ? vzhledem k dálce pozorovací 100 m = ? dc 10 dc mění dostřel o ? m redukční poměr ? doba letu ?	
		2 min.		1 min.			
		směr	dostřel	směr	dostřel		

O vedení záznamu viz předpis.

Velitel čety musí znát, kudy prochází nejpřednější čára vlastní péchoty, jednak z důvodů bezpečnostních, jednak aby během boje mohl sledovat její pohyb, aby mohl včas reagovat na eventuální znamení s ní smluvená a aby zasáhl včas palbou ve prospěch části, která v pohybu bude zastavena, a tím ušetřil vyžadování palby velitelem zastavené jednotky. O svém iniciativním zásahu musí však uvědomit nadřízeného velitele.

Velitel čety musí mít připraveny palby i na jiné cíle (prostory), protože nemusí být vždy nejnebezpečnější postupu vlastní jednotky ten cíl, který mu určil velitel v rozvrhu palby na počátku boje, nýbrž ten, který se teprve projeví za postupného přibližování čelních sledů k nepříteli (mlčící kulometry). Z téhož důvodu musí mít zajištěno časově i prostorově souvislé pozorování.

Přiblíží-li se podporovaná jednotka k postřelovanému cíli na bezpečnostní vzdálenost, musí minomety přerušit palbu nebo ji podle rozvrhu palby přeložit na jiný cíl.

Provádí-li nepřítel protiútok, položí velitel minometné čety přehradnou palbu před úsek, v němž protiútok je veden, a to v mezích možností a úkolů minometné jednotky. Protože půjde o palbu do prostoru, do něhož četa je zastřílena (byla do něho řízena palba během podpory útoku), záleží jenom na včasném spuštění přehradné palby.

Spojení: Má-li velitel čety s palebným postavením telefonické spojení, nedá zřizovat stanici na výši pozorovatelný, nýbrž za sebou nebo stranou v krytu tak daleko, aby se normálním hlasem s telefonistou dohovířil. Vedení musí být vždy dvojité.

Je-li pozorovatelná blízko palebného postavení, udržuje spojení hlasem, nestačí-li to, vsune mezi pozorovatelnou a palebné postavení spojku a ta povely dávané z pozorovatelné dodává do palebného postavení. Vyskytne-li se na vedení porucha, možno dodávat povely smluvenými znaky nebo ve zkratkách signalisací, ovládá-li ji obsluha. Nejpraktičtější a nejjistější však bude, aby zástupce velitele čtyry rozestavil několik vojinů jako řetěz. Poněvadž palebné postavení minometných jednotek bude většinou mimo pozemní pozorování nepřitele, bude možno s muničními kárami zajet i do palebného postavení neb aspoň blízko k němu, takže někdy bude možno použít i části nosičů k tomuto úkolu. Budou-li zaměstnání donášením střeliva, převezme tento úkol část telefonistů doplněná podle potřeby personálem z velitelského roje, zbytek telefonistů odstraňuje poruchy.

S velitelem jednotky, již byl přidělen, musí velitel minometné čtyry udržovat stálý styk. Toho dosáhne nejlépe tím, že se pohybuje po jeho ose přemístění a vyhledává pozorovatelnou v blízkosti jeho pozorovatelné. Je-li pozorovatelná nadřazeného velitele dále, udržuje styk spojkou.

Velitel čtyry dále zkoumá terén z pozorovatelné, předvídá prostor příští pozorovatelné a palebného postavení, hledá cestu pro přemístění čtyry a podle situace, možnosti pozemního pozorování nepřitele a terénu volí způsob přemístění materiálu čtyry buď nesením obsluhou nebo přepravou na kárách.

Vždy, kdy je to možné, nařídí velitel čtyry veliteli odřadu, aby se po umístění odřadu na vykázaném místě hlásil na pozorovatelně. Tam ho obeznámí s terénem, s příštím předvídaným palebným postavením a cestou, kudy s odřadem pojedě, bude-li materiál dopravován obsluhou.

Rozhodne-li se velitel čtyry pro přemístění s materiálem na kárách, vydá rozkaz pro přemístění svému zástupci. Ukáže mu z pozorovatelné místo, kde chce četou mít, a určí mu cestu, kudy se tam dostane. Sám se přemísťuje s velitelským rojem ve vytyčeném směru, aby provedl průzkum a přípravy podle rozkazu, který dostal.

Rozkaz pro změnu palebného postavení nesmí velitel čtyry očekávat výhradně od velitele, jemuž podléhá.

Má-li velitel čtyry dojem, že by se četa měla v rámci dané nebo možné úlohy přemístit, je jeho povinností upozornit nadřazeného velitele, a není-li výslovného rozkazu, jednat vždy iniciativně.

Další starostí velitele čtyry je kalkulace střeliva a zásobování střelivem. Stejně jako pro ostatní zbraně platí i pro minomety zásada, že přesná příprava a správné řízení palby značně ulehčí doplňování střeliva.

Nutno mít zvlášť na zřeteli, že nebude možno provádět zásobování střelivem v každém terénu a v každé situaci a že je nutno podle terénu předvídat, kde bude možno zásobování střelivem provést, a podle toho včas vydat náležité rozkazy a zaslat požadavky s udáním požadovaného počtu min, místa a doby.

Z toho co bylo uvedeno, je vidět, že práce velitele čtyry a jeho orgánů není skončena jenom vyplňováním rozkazů nebo prováděním daného úkolu; jeho úkol je mu dán širě tím, že je velitelem jednotky doprovodných zbraní.

